

Vabariigi Valitsuse määruse "Kaitseväge ja Kaitseliidu riiklikku järelevalvesse kaasamise tingimused ja kord" eelnõu märkuste tabel

Nr	Esitaja/märkuse sisu	Märkusega arvestamine/mittearvestamine
	Riigikantselei (22.09.2026 nr 7-2/26-01771-2)	
1.	Teeme ettepaneku § 3 lõikes 5 täpsustada, kes teavitab Vabariigi Valitsuse tehtud kaasamise otsusest Riigikogu juhatust ja Riigikogu riigikaitsekomisjoni esimeest. Praegune sõnastus sätestab teavitamiskohustuse, kuid ei määra selle täitjat. Kaasamise otsustamise täpsema korra seisukohast võiks teavitaja olla määruses üheselt määratud.	Arvestatud Eelnõu on vastavalt täiendatud.
2.	Teeme ettepaneku kaaluda § 7 täiendamist varasema väljaõppe arvestamise ning varem omandatud õpiväljundite hindamise põhimõtetega. Seletuskirjas on selgitatud, et väljaõppe korraldamisel saab arvestada kaasatava isiku olemasolevaid teadmisi, oskusi ja väljaõpet ning vältida juba omandatu põhjendamatu kordamist, kuid eelnõust see põhimõte praegu ei nähtu. Samuti võiks olla selge, kuidas enne riikliku järelevalve meetmete ja vahetu sunni kohaldamise volitusega kaasamist veendutakse nõutavate õpiväljundite omandamises. See on oluline nii kiireloomulise kaasamise kui ka alates 1. jaanuarist 2027 lahinguvalve raames omandatud väljaõppe arvestamise seisukohast.	Arvestatud Eelnõu on vastavalt täiendatud (eelnõu § 8 lõiked 4 ja 5).
3.	Palume seletuskirjas täpsemalt käsitleda reservväelaste rakendamist Kaitseväge riiklikku järelevalvesse kaasamisel ning selle seost 1. jaanuaril 2027 jõustuva lahinguvalve regulatsiooniga. Alates 1. jaanuarist 2027 võimaldab kaitseväge teenistuse seadus anda reservväelasele reservteenistuse ajal teenistusülesandeid, millega võivad kaasneda avaliku võimu teostamise volitused, ning Kaitseväge korralduse seaduse § 4 ¹ näeb lahinguvalve raames ette ka osa Kaitseväge riiklikku järelevalvesse kaasamisel täidetavatest ülesannetest. Seetõttu hakkavad kõnealused regulatsioonid vähemalt nende ülesannete puhul koos kohalduma. Eelnõu rakendamise selguse huvides oleks seletuskirjas vajalik kirjeldada, millistel alustel ja millises korras saab riiklikku järelevalvesse kaasatud Kaitseväge ülesande täitmiseks kasutada reservväelasi, sealhulgas kuidas toimub nende rakendamine	Arvestatud Seletuskirja on vastavalt täiendatud.

	õppekogunemise või lisaõppekogunemise ajal ning kuidas suhestuvad omavahel reservteenistus, KorS-i kohane Kaitseväge kaasamine ja KKS § 4¹ kohane lahinguvalve. Samuti palume selgitada, kas reservväelaste rakendamise võimalused erinevad ajavahemikul 1. oktoobrist kuni 31. detsembrini 2026 ja alates 1. jaanuarist 2027. Selline selgitus aitaks vältida määruse praktilisel rakendamisel ebaselgust selles, millisel õiguslikul alusel ja millises menetluses saab reservis olevat isikut rakendada riikliku järelevalve ülesande täitmiseks.	
4.	Teeme ettepaneku kaaluda, kas käesoleva määrusega võiks täita ka KorS § 82 lõikes 6 sätestatud volitusnormi ning reguleerida samas määruses välisriigi relvajõudude riiklikku järelevalvesse kaasamise täpsemad tingimusi ja korda. 1. oktoobril 2026 jõustuva KorS § 82 kohaselt võib välisriigi relvajõude kaasata KorS § 82¹ lõike 2 punktides 4, 6 ja 8 nimetatud ülesannete täitmisse Kaitseväge üksuse koosseisus ning nende kaasamisele kohaldatakse §-des 82² ja 82³ Kaitseväge kohta sätestatud. KorS § 82 lõige 6 annab Vabariigi Valitsusele õiguse kehtestada selle kaasamise täpsemad tingimused ja kord. Kuna käesolev määrus reguleerib juba Kaitseväge kaasamise menetlust, väljaõpet, alluvust, eritunnuse kasutamist ja muid kaasamisega vahetult seotud küsimusi ning välisriigi relvajõud kaasatakse Kaitseväge üksuse koosseisus, võiks mõlema volitusnormi rakendamine samas määruses võimaldada kujundada tervikliku ja praktikas üheselt rakendatava kaasamiskorra.	Selgitame Täname ettepaneku eest. Nõustume, et välisriigi relvajõudude riiklikku järelevalvesse kaasamise täpsemate tingimuste ja korra reguleerimine on vajalik. Kuna neid kaasatakse Kaitseväge üksuse koosseisus, peame põhjendatuks käsitleda küsimust samas määruses. Käesoleva määruse ettevalmistamise ajaraam ei võimalda muudatust praegu lisada. Võtame ettepaneku arvesse määruse edasisel muutmisel.
	Kaitseliit	
1.	Eelnõu § 1 lõikes 3 hõlmatakse lühendterminiga „Kaitseliidu liige“ ka Kaitseliidus sõjaväelise auastmega rahuaja ametikohal olev tegevväelane. Selline terminikasutus ei vasta Kaitseliidu seaduse ega korrakaitseseaduse terminoloogiale. HÕNTE § 54 järgi peab määruse terminoloogia vastama volitava seaduse terminoloogiale. Kuigi tegemist on lühendiga, siis võib selline terminikasutus olla eksitav. Palun, kaaluda lühendtermini asendamist nt lühendterminiga „Kaitseliidu tegevväelane või liige“.	Arvestatud osaliselt Eelnõu ja seletuskirja on täpsustatud.
2.	Eelnõu § 4 lõigetes 3 ja 4 sätestatud korralduse täitmisest keeldumise regulatsiooni õiguslik alus on ebaselge. KorS § 82⁴ lõike 2 punkt 2 volitab määrusega reguleerima alluvuse küsimusi, kuid eelnõuga kehtestatakse täiendavad iseseisvad alused korrakaitseorgani korralduse täitmisest keeldumiseks. Seletuskirja täiendatud	Selgitame Sisult ei ole tegemist uue regulatsiooniga. Samad korralduse täitmisest keeldumise alused on sätestatud praegu kehtivas Vabariigi

	põhjendus ei lahenda küsimust, kas selliste materiaalsete õiguste kehtestamine mahub volitusnormi piiridesse. Sätte tekstist ja seletuskirjast ei selgu üheselt, kas tegemist on konkreetse inimese, st kaitseväelane või Kaitseliidu liige, kes täidab ülesannet, subjektiivse õigusega või Kaitseliidu nimel tehtava teenistusalase otsustusega. Kaitseliit palub keeldumise aluseid ja sisu täpsustada.	Valitsuse 18. detsembri 2015. aasta määruses nr 144 „Kaitseväe ja Kaitseliidu politsei ülesannete täitmise, päästesündmuse lahendamisse ning eriolukorra tööde tegemisse kaasamise kord“. Eelnõuga säilitatakse senine lahendus ning kohandatakse see KorS §-des 82¹–82⁴ sätestatud kaasamise regulatsiooniga. KorS § 82² lõike 1 kohaselt võib riikliku järelevalve meetmete ja vahetu sunni kohaldamise volitusega kaasata üksnes nõutava väljaõppe läbinud ning vajalikud õpiväljundid omandanud kaitseväelase või Kaitseliidu tegevliikme. See ei välista olukorda, kus konkreetne korraldus väljub kaasatud isiku väljaõppe või tegelike võimete piiridest või põhjustab ebaproportsionaalse ohu. Eelnõu § 5 lõiked 3 ja 4 reguleerivad sellise olukorra lahendamist alluvussuhte raames ega laienda riikliku järelevalve meetmete või vahetu sunni kohaldamise volitusi.
3.	Eelnõu § 7 sätestab õpiväljundid, kuid ei määra, kuidas nende saavutamist hinnatakse ja dokumenteeritakse, kes pädevust tõendab, kui kaua väljaõppe kehtib ega kuidas arvestatakse varem omandatud samaväärset väljaõpet. Seetõttu ei ole selge, kuidas kontrollitakse KorS § 82² lõikes 1 sätestatud kaasamise eeltingimuse täitmist.	Arvestatud osaliselt Eelnõu on täpsustatud § 8 lõigetega 4 ja 5: „(4) Väljaõppe sisu ja mahu määramisel lähtutakse täidetavast ülesandest ja kaasatavale isikule antavatest volitustest ning arvestatakse tema varasemat väljaõpet ja varem omandatud teadmisi, oskusi ja hoiakuid.“

		(5) Enne kaasamist hindab korrakaitseorgan koostöös Kaitseväge või Kaitseliiduga lõikes 3 nimetatud õpiväljundite omandamist nende sisule vastava teadmiste kontrolli, praktilise soorituse või muu sobiva hindamisviisi abil.“
4.	Eelnõu § 8 järgi hüvitatakse ainult konkreetse kaasamise vajadusest tingitud väljaõppe ja kaasamise otsene mõistlik kulu. Riikliku järelevalve ülesannete kiireks täitmiseks peab Kaitseliidul aga olema nõuetekohase väljaõppega isikkoosseis olemas juba enne konkreetse kaasamisvajaduse tekkimist. Seletuskirjas ei ole hinnatud selle valmisoleku loomise ja säilitamise kulusid.	Selgitatud Kaudseid kulutusi käesoleva määruse alusel ei hüvitata ning see väljub määruse eelnõu regulatsioonist. Hüvitamisega on hõlmatud ainult selline kulu, mis kaasneb väljaõppe andmisega konkreetse ülesande täitmiseks.
	Siseministeerium (14.09.2026 nr KAM/26-1009/-1K)	
1.	Eelnõu § 1 lõike 3 kohaselt hõlmab Kaitseliidu kaasamine muu hulgas Kaitseliidu tegevliikmete, toetajaliikmete ja Kaitseliidu seaduse § 27 lõigetes 4 ja 6 nimetatud auliikmete kasutamist riikliku järelevalve ülesannete täitmiseks. KorS § 82 ² lõike 1 kohaselt võib aga riikliku järelevalve meetmete ja vahetu sunni kohaldamise volitusega kaasata üksnes nõutava väljaõppe läbinud Kaitseliidu tegevliiget. Eelnõu § 1 lõikest 3 ei nähtu, et toetajaliikmeid ja nimetatud auliikmeid võib kaasata üksnes ilma riikliku järelevalve meetmete ja vahetu sunni kohaldamise volituseta. Kuigi selline eristus on tuletatav KorS § 82 ² lõikest 1 ning eelnõu § 7 lõigetest 1 ja 2, peaks kaasatavate isikute ring ja nende volituste piirang nähtuma selgelt juba eelnõu §-st 1. Palume sätet vastavalt täpsustada. Normi võiks lisada eraldi lause: „Kaitseliidu toetajaliiget ja käesolevas lõikes nimetatud auliiget võib riiklikku järelevalvesse kaasata üksnes ilma riikliku järelevalve meetmete ja vahetu sunni kohaldamise volituseta.“.	Mittearvestatud, seletuskirjas selgitatud Kaitseliidu toetajaliige võib KaLS § 26 lõike 3 kohaselt osaleda riiklikus järelevalves, kuid teda ei või kaasata riikliku järelevalve meetmete ja vahetu sunni kohaldamise volitusega. KaLS § 27 lõike 4 kohaselt võib sama paragrahvi lõike 2 punkti 2 alusel valitud auliiget kaasata KaLS § 4 lõike 1 punktides 1–6 sätestatud Kaitseliidu ülesannete täitmisse ning KaLS § 4 lõike 2 alusel riiklikku järelevalvesse, mis toimub ilma vahetu sunni kohaldamise volituseta päästesündmuse või kriisiolukorra lahendamise eesmärgil. KaLS § 27 lõike 5 kohaselt võib sama paragrahvi lõike 2 punkti 3 alusel valitud auliiget kaasata üksnes KaLS § 4 lõike 1 punktides 1 ja 3–6 sätestatud Kaitseliidu ülesannete täitmisse ning tema riiklikku järelevalvesse kaasamist seadus ette ei näe.

2.	Eelnõu § 2 lõigetes 1–4 määratakse ülesannete kaupa konkreetsed asutused, kellel on õigus esitada Kaitseväge või Kaitseliidu kaasamise taotlus. KorS § 82¹ lõikes 2 on sätestatud ülesanded, mille täitmisse võib Kaitseväge ja Kaitseliitu kaasata, kuid seadus ei seo kaasamise taotlemist määruses nimetatud asutuste ammendava loeteluga. Palume põhjendada, miks on vajalik korrata määruses seaduses sätestatud ülesannete loetelu ning siduda iga ülesanne konkreetse taotluse esitajaga. Selline lahendus võib muuta regulatsiooni põhjendamatult jäigaks ja välistada taotluse esitamise olukorras, kus asjaomase riikliku järelevalve ülesande täitmisel on eriseaduse kohaselt korrakaitseorganiks mõni muu asutus. Palume kaaluda üldisema regulatsiooni kehtestamist, mille kohaselt esitab taotluse korrakaitseorgan, kelle pädevusse kuulub asjaomase riikliku järelevalve ülesande täitmine. Vajaduse korral võib seletuskirjas tuua näited selle kohta, millised asutused on praegu vastavate ülesannete täitmisel korrakaitseorganid. Palume kaaluda eelnõu § 2 lõikest 4 tingimuse „kriisiolukorra lahendamise eest vastutav asutus“ väljajätmist. Kriisiolukorra lahendamine võib hõlmata mitut eri korrakaitseorganite pädevusse kuuluvat ülesannet ning konkreetse riikliku järelevalve ülesande täitmisel pädev korrakaitseorgan ei pruugi olla ühtlasi kriisiolukorra lahendamise eest vastutav asutus. Taotluse esitamise õigus peaks seetõttu lähtuma sellest, millise korrakaitseorgani pädevusse kuulub kaasamisvajaduse aluseks oleva ülesande täitmine.	Selgitatud Eelnõu § 2 lõigetes 1–4 säilitatakse ülesannete kaupa nimetatud taotluse esitajad, sest nende määramine täpsustab KorS § 82⁴ lõike 2 punkti 1 kohaselt kaasamise taotlemise korda. Nimetatud asutuste pädevus asjaomaseid riikliku järelevalve ülesandeid täita tuleneb eriseadustest, nagu on selgitatud ka eelnõu seletuskirjas. Määruses täpsustatakse selle pädevuse alusel, milline asutus esitab Kaitseväge või Kaitseliidu kaasamise taotluse ja põhjendab kaasamise vajadust. Seega ei anna määrus neile uut pädevust, vaid määrab seadusest tuleneva pädevuse põhjal, kes esitab konkreetse ülesande täitmiseks kaasamise taotluse ja põhjendab kaasamise vajadust. Kriisiolukorra lahendamise puhul ei ole taotluse esitaja seotud kindla asutusega. Eelnõu § 2 lõike 4 kohaselt esitab taotluse kriisiolukorra lahendamise eest vastutav asutus, kes on asjaomase riikliku järelevalve ülesande täitmisel korrakaitseorgan. Sellega arvestatakse, et vastutav asutus sõltub lahendatavast kriisiolukorrast ja täidetavast ülesandest. Ettepanekut kaalutud ja selgitatud Ettepanekut on kaalutud, kuid eelnõu § 2 lõiget 4 ei muudeta. KorS § 82¹ lõike 2 punktis 2 on kriisiolukorra lahendamine sätestatud
-----------	--	---

		iseseisva riikliku järelevalve ülesandena, mille täitmisse võib Kaitseväge või Kaitseliitu kaasata. Sellest tulenevalt peab sellel alusel kaasamise taotluse esitamise õigus olema seotud kriisiolukorra ja riigikaitse seaduse kohaselt kriisiolukorra lahendamise eest vastutava asutusega. See ei välista teiste korrakaitseorganite õigust taotleda Kaitseväge või Kaitseliidu kaasamist kriisiolukorra ajal. Kui kaasamise vajadus tekib kriisiolukorra ajal mõne muu KorS § 82¹ lõikes 2 nimetatud riikliku järelevalve ülesande täitmisel, võib taotluse esitada korrakaitseorgan, kelle pädevusse asjaomase ülesande täitmine kuulub. Eelnõu § 2 lõige 4 ei välista lõigetes 1–3 nimetatud asutuste õigust taotleda Kaitseväge või Kaitseliidu kaasamist kriisiolukorra ajal. Politsei ja Piirivalveamet, Kaitsepolitseiamet, Päästeamet ning Riigi Infosüsteemi Amet võivad ka kriisiolukorra ajal esitada kaasamise taotluse § 2 lõigetes 1–3 nimetatud ja nende pädevusse kuuluvate ülesannete täitmiseks. Paragrahvi 2 lõige 4 kohaldub üksnes juhul, kui Kaitseväge või Kaitseliidu kaasamise aluseks on KorS § 82¹ lõike 2 punktis 2 nimetatud kriisiolukorra lahendamise ülesanne. Seega võimaldab eelnõu kaasamist kriisiolukorra ajal nii § 2 lõigetes 1–3 loetletud ülesannete kui ka kriisiolukorra lahendamise iseseisva ülesande täitmiseks.
--	--	---

3.	Eelnõu § 2 lõike 6 punkti 5 kohaselt tuleb taotluses märkida kaasatavate vahendite soovitud hulk ja kirjeldus. Taotluse esitajal ei pruugi olla piisavat ülevaadet Kaitseväge või Kaitseliidu valduses olevatest vahenditest ega teadmist, milline konkreetne vahend võimaldab ülesannet kõige otstarbekamalt täita. Vahendite loetelu on ka pidevalt muutumises ja vaid Kaitsevägi ja Kaitseliit teavad, mida saavad kasutada. Teiseks tekib küsimus, et kui taotluses on loetletud vahendid, kuid ülesande täitmisel selgub, et tuleks kasutada ka teisi vahendeid, kas siis tuleb esitada uus taotluse ja seni puudub alus taotluses nimetatavate vahendite kasutamiseks. Ühtlasi tekib küsimus, kas selle punkti allesjäamisel võib teatud juhtudel olla tegemisest riigisaladusega. Siseministeeriumi hinnangul peab taotlus võimaldama hinnata ennekõike selle põhjendatust ning kui taotlus on põhjendatud, saab Kaitsevägi või Kaitseliit hinnata ka vajalike vahendite vajadust. Ka eelnõu § 2 lõike 9 punkti 2 kohaselt hindab Kaitsevägi või Kaitseliit ise oma võimet ülesannet täita. Palume eelnõu § 2 lõikest 6 välja jätta punkt 5. Samuti vajab täpsustamist seletuskirjas esitatud väide, et taotleja peab suutma kaasamise kulu taotluse esitamisel prognoosida. Eelnõus ei nõuta taotluses kuluproгноosi esitamist ning taotlejal ei pruugi selleks enne Kaitseväge või Kaitseliidu võimekuse ja kasutatavate vahendite väljaselgitamist olla piisavat teavet. Eelnõu § 2 lõike 9 punkti 4 kohaselt esitab Kaitsevägi või Kaitseliit oma seisukoha taotluse esitanud asutusele, kes edastab selle lõike 10 kohaselt koos taotlusega asjaomasele ministeeriumile. Palume kaaluda menetluse lihtsustamiseks ja kiirendamiseks võimalust, et Kaitsevägi või Kaitseliit edastab oma seisukoha samaaegselt ka asjaomasele ministeeriumile. See vähendaks kiireloomulise kaasamise korral järjestikustest edastamistoimingutest tulenevat viivitust. Võimalik sõnastus: „4) riikliku järelevalve meetmete ja vahetu sunni kohaldamise volitusega kaasamise taotlemise korral esitab oma seisukoha taotluse esitanud asutusele ja asjaomasele ministeeriumile.“	Mittearvestatud ja selgitatud Taotluse esitab kaasamist sooviv korrakaitseorgan, kellel peab olema võimalik kirjeldada, millist abi ta ülesande täitmiseks vajab. Kaitseväge või Kaitseliidu valduses olevate konkreetsete vahendite tundmist taotlejalt ei eeldata. Sealjuures on punktis 5 hõlmatud ka sõnaselgelt „kaasatavate vahendite <u>soovitud</u> hulk ja kirjeldus;“. Seletuskirja täpsustatud Määruse jõustumine ei tekita iseenesest kulu ega tulu. Kulu tekib juhul, kui otsustatakse Kaitsevägi või Kaitseliit riiklikku järelevalvesse kaasata või korraldatakse selleks vajalik väljaõpe. Kulu suurus sõltub konkreetsest ülesandest, kaasamise kestusest ning kasutatavatest inimestest ja vahenditest, mistõttu ei ole seda võimalik määruse jõustumisel ega tingimata kaasamise taotluse esitamisel täpselt prognoosida. Ettepanekut on kaalutud Eelnõu ei muudeta. Eelnõu § 3 lõike 2 kohaselt vastutab kaasamist taotlenud asutus menetluse edasise koordineerimise eest. Tema ülesanne on edastada taotlus koos Kaitseväge või Kaitseliidu seisukohaga asjaomasele ministeeriumile Vabariigi Valitsuse korralduse eelnõu ettevalmistamiseks.
-----------	--	--

4.	Taotluse tagantjärele kirjalik vormistamine. Eelnõu § 2 lõike 8 kohaselt võib kiireloomulises olukorras esitada taotluse muus vormis ning vormistada kirjaliku taotluse niipea kui võimalik. Palume täpsustada, milliseid taotluse esitamise viise hõlmab „muu vorm“, sealhulgas kas taotluse võib esitada suuliselt. Märgime, et ka taotluse suuliselt esitamine on meie hinnangul aktsepteeritav, kui esitamise asjaolud seda õigustavad, ent selguse mõttes soovitame lisada, et muus vormis taotlus edastatakse taasesitamist võimaldavas vormis (nt telefonikõne salvestus) selleks, et vältida hilisemaid vaidlusi. Samuti palume kaaluda kirjaliku taotluse tagantjärele vormistamise tähtja täpsustamist. Väljend „niipea kui võimalik“ jätab lahtiseks, kui kaua võib kirjalik vormistamine pärast taotluse esitamist või kaasamise lõppemist edasi lükkuda. Näiteks võiks sätestada, et taotlus vormistatakse kirjalikult esimesel võimalusel, kuid hiljemalt kindlaksmääratud aja jooksul pärast kaasamise vajaduse äralangemist või kaasamise lõppemist. Lisaks palume täpsustada, et kiireloomulises olukorras võib eelnõu § 2 lõikes 6 nimetatud andmed esitada taotluse esitamise ajal teada olevas ulatuses ning puuduvad või täpsustamist vajavad andmed esitatakse esimesel võimalusel.	Selgitame Eelnõu § 2 lõikes 8 kasutatud „muu vorm“ hõlmab ka suulist taotlust, näiteks telefoni või raadioside teel, mida ei ole võimalik alati taasesitamist võimaldavas vormis esitada. Suuliselt esitatud taotlus vormistatakse kirjalikult niipea kui võimalik. Eelnõu sõnastust ei muudeta. Väljend „niipea kui võimalik“ seob kirjaliku vormistamise tähtja konkreetsete asjaoludega - taotlus tuleb vormistada kohe, kui olukord seda võimaldab. See ei anna õigust oodata kaasamise lõppemiseni. Kindel tähtaeg, mida arvestatakse kaasamise vajaduse äralangemisest või kaasamise lõppemisest, võiks lubada vormistamise edasi lükata ka juhul, kui see oli võimalik juba varem. Kiireloomuliste olukordade erinevuse tõttu säilitatakse eelnõus kohustus vormistada taotlus kirjalikult niipea kui võimalik. Mittearvestatud Eelnõu § 2 lõikes 6 nimetatud andmed on vajalikud kaasamise põhjendatuse hindamiseks ja kaasamise otsuse tegemiseks. Taotluse esitaja peab ka kiireloomulises olukorras suutma kirjeldada vähemalt kaasamise õiguslikku alust, eesmärki, vajadust, eeldatavat ulatust ja kestust. Ilma nende andmeteta ei ole võimalik hinnata KorS § 82¹ lõikes 1 sätestatud kaasamise eelduste
-----------	---	--

		täitmist ega teha piisavalt määratletud kaasamise otsust. Eelnõu § 2 lõige 8 võimaldab kiireloomulisel juhul esitada taotluse muus vormis, kuid see erand puudutab taotluse vormi, mitte otsuse tegemiseks vajalike andmete esitamist. Menetluse käigus täpsustunud asjaolusid saab vajaduse korral täiendavalt esitada.
5.	Eelnõus ei ole ette nähtud tähtaega, mille jooksul peab Kaitseväge või Kaitseliit hindama oma võimet ülesannet täita, esitama oma seisukoha või valmistama ette kaasamise otsuse. Samuti puudub tähtaeg taotluse ja seisukoha edastamiseks asjaomasele ministeeriumile ning otsuse tegemiseks. Tähtaegade puudumine ei ole kooskõlas regulatsiooni eesmärgiga võimaldada korrakaitseorganil saada vajaduse korral kiiresti lisajõudu ja vahendeid. See on eriti oluline, kuna kaasamise vajadus võib tekkida vahetut sekkumist eeldavas olukorras. Palume täiendada eelnõu vähemalt põhimõttega, et taotlus vaadatakse läbi ning vajalikud seisukohad ja otsused tehakse viivitamata, arvestades ohu olemust ja taotluses kirjeldatud kiireloomulisust. Samuti võiks näha ette, et taotlejat teavitatakse viivitamata asjaolust, mis takistab taotluse lahendamist või kaasamist taotletud ajal.	Arvestatud osaliselt Eelnõu § 3 täiendatud lõikega 4: „(4) Kaasamise taotlus menetletakse viivitamata, arvestades ohu olemust ja kaasamise kiireloomulisust.“.
6.	Palume õigusselguse huvides täpsustada eelnõu, mida käsitatakse eritunnusena – kas ohutusvesti, sellele kantud tähistust „KORRAKAITSE“ või nende kogumit.	Selgitame Eritunnus on ohutusvestile kirjutatud sõna „KORRAKAITSE“. Seega peab kaitsevaelane või Kaitseliidu tegevliige kandma enda vormiriietuse peal ohutusvesti koos sellele kirjutatud sõnaga.
7.	Eelnõu § 8 lõike 1 sõnastusest ei nähtu piisavalt selgelt, et hüvitamisele kuulub üksnes Kaitsevæele või Kaitseliidule endale tekkinud kulu. Väljaõppe korraldab § 7 lõike 2 kohaselt kaasav korrakaitseorgan koostöös Kaitsevæe või Kaitseliiduga ning osa väljaõppe kuludest võib seetõttu tekkida vahetult kaasaval korrakaitseorganil. Sellise kulu hüvitamine Kaitsevæele või Kaitseliidule ei oleks põhjendatud. Palume sõnastust	Arvestatud osaliselt Eelnõu § 9 lg 1 järgi hüvitatakse Kaitsevæele või Kaitseliidule konkreetse riiklikku järelevalvesse kaasamise vajadusest tingitud käesoleva määruse § 8 kohase väljaõppega

	täpsustada, lisades, et hüvitatakse Kaitsevägele või Kaitseliidule tekkinud otsene mõistlik kulu. Ettepanek: „Kaitsevägele või Kaitseliidule hüvitatakse konkreetse riiklikku järelvalvesse kaasamise vajadusest tingitud neile tekkinud otsene mõistlik kulu, mis on seotud käesoleva määruse § 7 kohase väljaõppega ning riiklikku järelvalvesse kaasamisega.“. Palume kaaluda, kas kulude kandmise regulatsioon võiks eristada kaasava korrakaitseorgani poolt vahetult kantavat kulu ning Kaitsevägele või Kaitseliidule tekkinud ja hiljem hüvitatavat kulu. Eelkõige ette planeeritud väljaõppe korral võib olla otstarbekam, et kaasav korrakaitseorgan katab tema korraldatava väljaõppe kulud kohe oma eelarvest, mitte ei kanta sama kulu esmalt Kaitseväge või Kaitseliidu eelarvesse ja hüvitata seda hiljem. Hüvitamise taotlus peaks puudutama üksnes kulusid, mille on tegelikult kandnud Kaitsevägi või Kaitseliit. KorS § 82⁴ lõike 2 punkti 5 kohaselt tuleb määrusega sätestada riiklikku järelvalvesse kaasamisega kaasneva kulu hüvitamise kord. Eelnõu § 8 ei reguleeri aga kulu hüvitamise taotluse sisu ega sellele lisatavaid tõendeid, taotluse läbivaatamise ja kulu hüvitamise otsustamise tähtaega, väljamakse tegemise aega ega puudustega taotluse täiendamist. Samuti ei selgu, millised kululiigid võivad olla hüvitatavad ja kuidas hinnatakse kulu otsesust ning mõistlikkust.	ning riiklikku järelvalvesse kaasamisega seotud otsene mõistlik kulu. Arvestatud osaliselt Eelnõu § 9 lõiget 3 täiendati kulu hüvitamise taotluse sisu ja tõendavate dokumentide esitamise nõuetega. Taotluses tuleb esitada hüvitatavate kulude loetelu ja suurus ning selgitada nende seost väljaõppe või täidetud ülesandega. Taotlusele lisatakse kulu tõendavad dokumendid. Taotluse läbivaatamise, kulu hüvitamise otsustamise ja väljamakse tegemise eraldi tähtaegu eelnõus ei sätestata. Taotluste maht ja keerukus võivad sõltuvalt kaasamise kestusest, kasutatud vahenditest ja tekkinud kuludest oluliselt erineda. Hüvitatavate kulude ammendavat loetelu ei sätestata, sest riikliku järelvalve ülesanded ning kaasamisel kasutatavad isikud ja vahendid on erinevad. Hüvitatav peab olema otsene mõistlik kulu. Kulu on otsene, kui see on põhjuslikus seoses konkreetse väljaõppe või kaasamisega ega oleks ilma selleta tekkinud. Arvestatud osaliselt Eelnõu täiendatakse kulu hüvitamise taotluse nõuetega.
8.	Arvestades, et eelnõu reguleerib Kaitseväge ja Kaitseliidu kaasamist riikliku järelvalve ülesannete täitmisel, sealhulgas korrakaitsemeetmete, vahetu sunni, erivahendite ja relvade kasutamise volitusega, palume seletuskirja täiendada eelnõu	Selgitus antud. Korrakaitseorgani, Kaitseväge või Kaitseliidu vastutuse ulatuse ja selle, kelle haldustegevuseks antud haldusakt või

põhiseaduspärasuse analüüsiga. Kuigi meetmete kohaldamise põhivolitused tulenevad KorS-ist, täpsustatakse määrusega kaasatavate isikute väljaõpet, alluvust ja tegutsemise korraldust, millest sõltub otseselt isikute põhiõiguste kaitse. Palume seletuskirjas selgitada, millise avaliku võimu kandja tegevuseks loetakse kaasatud isiku tegevus ning kes vastutab isikule õigusvastase meetme või vahetu sunni kohaldamisega tekitatud kahju eest. Samuti tuleb selgitada kaasava korrakaitseorgani, Kaitseväge ja Kaitseliidu omavahelist vastutus, sealhulgas seda, kelle haldustegevuseks loetakse kaasatud isiku tegevus, kes vastutab tema poolt õigusvastase meetme või vahetu sunniga tekitatud kahju eest ning kuidas jaotub võimalik regressivastutus. Teeme ettepaneku selgitada seletuskirjas terviklikumalt Kaitseväge ja Kaitseliidu riikliku järelevalve meetmete ja vahetu sunni kohaldamise volitusega ning nende volitusteta kaasamise erinevusi. Peame seda vajalikuks seetõttu, et nii kaasav korrakaitseorgan kui ka kaasatud Kaitseväge või Kaitseliidu liige saaks üheselt aru, mida võib konkreetse kaasamisotsuse alusel teha. Seletuskirjas võiks ülevaatlikult käsitleda, kes kummalgi juhul kaasamist taotleb ja selle otsustab, milliseid toetavaid tegevusi võib kaasatud isik teha ilma riikliku järelevalve meetmete ja vahetu sunni kohaldamise volitusega ning milliste tegevuste jaoks on vajalik vastavate volitustega kaasamine. Soovitame lisada eelnõu § 1 või § 2 selgituse juurde näiteks järgmise selgituse: Kaitseväge või Kaitseliidu kaasamist taotleb korrakaitseorgan, kelle pädevusse kuulub ülesanne, mille täitmiseks abi vajatakse. Näiteks võib Politsei- ja Piirivalveamet taotleda kaasamist tema pädevusse kuuluva KorS § 82¹ lõikes 2 nimetatud ülesande täitmiseks. Ilma riikliku järelevalve meetmete ja vahetu sunni volitusega kaasamise otsustab KorS § 82³ lõike 1 punktide 1 ja 2 kohaselt Kaitseväge või Kaitseliidu juht. Sellisel juhul võib kaasatu täita toetavaid ülesandeid, näiteks püstitada ja mehitada kontrollpunkti või valvata objekti või ala. Kaasatud kaitseväelasel või Kaitseliidu liikmel võib teenistusülesande täitmisel olla kaasas relv, kuid ta võib seda kasutada	sooritatud toiming loetakse, määrab see, kes tegelikult nõu tegu valitseb, kui seadusega ei ole määratud teisiti. Kahjuks on see küsimus seadusega reguleerimata ning määruses sellist küsimust reguleerida ei saa. Seega tuleb lähtuda eelkõige sellest, kas otsuse haldusakti andmise või toimingu sooritamise kohta teeb kaasav korrakaitseorgan või Kaitseväge või Kaitseliit. Kohaldatav seadus ja kavandata eelnõu võimaldavad nii seda, et korrakaitseorgan otsustab küsimuse sisuliselt, on ise haldusorgan ja vastutaja ning kaasatav Kaitseliit või Kaitseväge üksnes viib otsust ellu. Samas on võimalik, et määratakse üksnes Kaitseväge või Kaitseliidu ülesanne, mille raames nad iseseisvalt ja omal vastutusel annavad haldusakte ja sooritavad toiminguid. Seetõttu tuleb vastustaja ja vastutaja küsimus lahendada pigem juhtumipõhiselt. Kaitseministeerium leiab, et vastutuse küsimus võiks olla täpsemalt seaduses reguleeritud, aga seda ei saa teha määrusega.
--	--

	vaid enda või teise isiku kaitseks ning kaitstava vara kaitseks, näiteks relvastatud ründe tõrjumiseks. Relva ei või kasutada inimese peatamiseks või korraldusele allutamiseks üksnes korrakaitseülesande täitmise eesmärgil. Kui soovitakse, et kaasatud isik ise peataks või kontrolliks inimesi või sõidukeid, peaks isikuid kinni või kasutaks ülesande täitmiseks vahetut sundi, sealhulgas relva politseilise sunnivahendina, peab ta olema kaasatud vastavate riikliku järelevalve meetmete ja vahetu sunni volitustega. Sellise kaasamise otsustab KorS § 82 ³ lõike 1 punkti 3 kohaselt Vabariigi Valitsus Vabariigi Presidendi nõusolekul. Kaasatud isiku konkreetsed volitused tulenevad KorS §-st 82 ¹ ja kaasamisotsusest.	
	Justiits- ja Digiministeerium (KAM/26-1009/-1K, 5-3/26/10)	
1.	Eelnõu § 1 lg-tes 2 ja 3 määratletakse Kaitseväge ja Kaitseliidu kaasamise tähendus. Eelnõu sõnastusest võib jääda mulje, et kaasamiseks on üksnes kaitseväelase või Kaitseväge (ja vastavalt Kaitseliidu) valduses oleva vara kasutamine, mitte aga kaitseväelaste isikute kasutamine. Palume kaaluda, kas sätete sõnastus on piisavalt täpne.	Arvestatud. Eelnõu sõnastust täpsustatud.
2.	Eelnõu § 3 lg 1 sätestab ametiisikud, kes otsustavad Kaitseväge ja Kaitseliidu kaasamise riiklikku järelevalvesse. Märkime, et viidatud säte kordab korrakaitseseaduse § 82 ³ lg 1 sisu. Seaduse teksti kordamine määruses ei ole vajalik. Palume säte eelnõust välja jätta.	Arvestatud.
3.	Eelnõu § 7 lg 3 p 2 sätestab väljaõppe väljundi, mille kohaselt kaitseväelane või Kaitseliidu tegevliige oskab vähemalt kohaldada talle lubatud riikliku järelevalve meetmeid ja vahetut sundi õiguspäraselt, proportsionaalselt ja ohutult. Kui kaitseväelane või Kaitseliidu liige kaasatakse riiklikku järelevalvesse meetme kohaldamise või vahetu sunni rakendamise õigusega, peab koolitus olema arusaadavalt mahukam kui vahetult enne kaasamist läbitav juhendamine (eelnõu § 7 lg 3 lg 1). Seega saab ilmselt tegemist olla reaalse kaasamise olukorrast sõltumatu väljaõppega – väljaõppe toimub olukorras, kus kaasamine ei ole veel ette näha (nõ ette õpetamine, valmisoleku tagamine). Samas viitab kõnealuse sätte sõnastus siiski nõ otsustatud	Arvestatud osaliselt. Eelnõu ja seletuskirja täiendatud. Seletuskirja täiendatakse selgitusega, et riikliku järelevalve meetmete ja vahetu sunni kohaldamise volitusega kaasamiseks vajalik väljaõppe on sisult ja mahult põhjalikum kui vahetult enne ülesande täitmisele asumist korraldatav ülesandepõhine juhendamine. Väljaõppe hõlmab vajalikus ulatuses teoreetilist õpet ja praktilist väljaõpet ning selle käigus

	kaasamise olukorrale, sest õpetamisel tuleb lähtuda „talle antud riikliku järelvalve meetmete ja vahetu sunni kohaldamise volituste“ alustest. Kuigi kehtiv KorS annab loetelu erimeetmetest, mida kaasatud kaitseväelane või Kaitseliidu liige kohaldada võivad, siis võib erimeetmete maht erineda tulenevalt kaasamise otsusest. Seega peaks valmisolekut tagav õpe käsitlema siiski kogu riikliku järelvalve erimeetmete paketti. Toetame määruse eelnõus toodud lähenemist, et väljaõppe korraldab korrakaitseorgan kui mittesõjaväeline organ. Siiski viitab § 7 lõike 2 sõnastus olukorrale, kus kaasamine on juba teada (õpet korraldab kaasav organ). Palume sõnastust täpsustada. Palume seletuskirjas täiendavalt selgitada erimeetmete ja vahetu sunni kohaldamisega seonduva väljaõppe ajalist kestust, mahtu vms, mis looks selguse, et tegemist on põhjalikuma ja sisulisema koolitusega kui ülevaatlik juhendamine vahetult enne kaasamisülesande täitmisele asumist.	omandatakse riikliku järelvalve meetmete, vahetu sunni, erivahendite ja relvade õiguspäraseks, proportsionaalseks ja ohutuks kasutamiseks vajalikud teadmised, oskused ja hoiakud. Samas väljaõppe ühtset kestust ega tundide arvu ei kehtestata, sest vajalik maht sõltub täidetavast ülesandest, kaasatavale isikule antavatest volitustest ning tema varasemast väljaõppest ja varem omandatud õpiväljunditest. Väljaõppe piisavus ei sõltu üksnes selle kestusest, vaid tehakse enne kaasamist kindlaks määruse § 8 lõikes 5 sätestatud õpiväljundite hindamisega. Ülesandepõhise juhendamise eesmärk on seevastu tutvustada konkreetset ülesannet, alluvuse korraldust ja ohutusnõudeid ning see ei asenda riikliku järelvalve meetmete ja vahetu sunni kohaldamiseks vajalikku väljaõpet.
--	--	---